

A Mozgásjavító Általános Iskola és Diákotthon működése és elért eredményei 1987-től napjainkig

1987. augusztusától a Mozgásjavító Általános Iskola és Diákotthon Mexikói úti, a III. Ráby úti részlegének, a XII. Gyöngyvirág úti Kertész Szakmunkásképző Intézet és Mozgásjavító Diákotthonnak Nádas Pál az igazgatója.

Személyében a mozgássérült gyermekek komplex problémáira rendkívül érzékeny, ezen a területen hazai és nemzetközi vonatkozásban tájékozott, új megoldásokra nyitott, azonnal reagáló, hosszú távon önzetlenül elkötelezett, fáradhatatlan, nagy munkabírási, lelkes, áldozatkész, ember- és gyermekcentrikus vezető került az intézmények élére. (Minden gyermek Pali bácsija és nem igazgatója)

Miután 1972-től mintegy hat éven át, mint gyermekfelügyelő majd kertészetvezető, később nevelőtanár dolgozott itt 1977-ig, s később sem vesztette el a mozgássérültek sportja révén az iskolával a kapcsolatot, már kezdetben határozott elképzelésekkel indult.

Jórészt ismerte az iskola dolgozóit, bizalommal támaszkodott a jól képzett, megfelelő szakemberekre, lehetőséget biztosított nekik, hogy tapasztalataik alapján szabadon dolgozhassanak, sőt újítási javaslataiknak, jobbító törekvéseiknek szinte szárnyat adott. Így alkotó, demokratikus, jó légkörben, egészséges viták közepette kezdődött és folytatódik a sokrétű munka a mozgássérült gyermekek sokoldalú fejlesztése, jó közérzete érdekében az intézmény szinte legnehezebb időszakában, amikor az ország rom-

ló gazdasági helyzete nem kedvez a mindig anyagiakkal járó újításoknak. Nehezíti az intézmény működését a bekerülő gyermekek egyre gyengülő szellemi és mozgás állapota, halmozottan előforduló sérülésük, ingerszegény, sivár előéletük. Mivel kerülnek az iskolába óvodába nem járt, továbbá heti 6 órás képzésben részesülő, otthon tanuló, vagy más iskolából - nem jó értelemben vett emberségből - képzetlen, de érvényes bizonyítvánnyal rendelkező agyi sérültsége folytán mozgáskorlátozott gyermekek, akiknek szükséges lenne biztosítani az esélyegyenlőséget, változtatni kellett a merev iskola - illetve osztályszervezésen a túlterhelés elkerülésének figyelembevételével.

Az újítások szerény kezdete volt az osztálybontás az 1989/90-es tanévben az I-II-III. évfolyamban bevezetett módosítás volt rajztechnika órákon, hogy a hasonló sérüléstípusú tanulók kisebb létszámú és homogén csoportban dolgozhassanak.

Az alsó tagozaton legalkalmasabbnak a fejlesztő év beiktatása látszik. A fejlesztő év nem más, mint az egy-egy területen nehézséggel küzdő gyermek soron következő tanévének sajátos megszervezése, tehát nem egy plusz év.

Fejlesztő évet olyan tanuló végezne, aki ép értelmű, aki nem hanyagsága miatt nem képes teljesíteni, minden tantárgyból osztályszintje követelményeit, illetve aki csak egy-egy területen (tantárgyból) marad el a követelményektől.

A fejlesztő évre utalás a következő módon történne:

Minden alsó tagozatos gyereket tanév végén - az újonnan iskolánkba kerülőket felvételnél - olyan szempontból kellene elbírálni, hogy az általános teljesítményszintjéhez képest van-e olyan terület, ahol annyira alul teljesít, hogy nincs, vagy kevés esélye van a következő tanév tananyagát elvégezni. Ha van ilyen terület (tantárgy), de a többi tárgyból megfelel osztályszintje követelményeinek, akkor magasabb osztályba lép e gyermek is, osztálytár-

saival együtt, de a problémát okozó tantárgyból intenzív fejlesztést kap.

Ha nem sikerül a fejlesztő év alatt sem felzárkóztatni a tanulót, a számára nehézséget okozó tantárgyból, akkor osztályismétlésre kell utalni.

A fejlesztő foglalkozások lebonyolítása kétféleképpen történhet:

1. Ha a gyermek profitál a számára problémát okozó tantárgy osztálya számára tartott óráiból, akkor bennmarad ezeken a foglalkozásokon, s a tárggyal kapcsolatos sajátos, az ő egyéni nehézségeit figyelembe vevő fejlesztést a kézségtárgyak óráin kapja.
2. Ha a gyermek egyéni nehézségei miatt nem fejlesztí az osztályfoglalkozás, akkor éppen a problémát okozó tantárgy óráiról kell kivenni őt, s abban az időben, de speciális módon kell vele elsajátíttatni ugyanazt a tananyagot.

Ha sikeres a fejlesztő év, akkor a gyermek a megszokott módon halad tovább.

A felsőtagozaton:

az 5. osztályba lépő tanulóinkat két csoportba tervezzük osztani. Azok a gyerekek, akik képesek az ép mozgású, általános iskolásokhoz hasonló tempóban elvégezni a felső tagozatot, az eddig megszokott módon, 4 év alatt végzik azt el. Az olyan gyerekek, akiknek haladási tempója (különböző okok miatt) jelentősen lassúbb, 5 év alatt sajátítják el a 4 év anyagát. E nyújtott felső tagozat 1. tanévét felzárkóztató évnél neveznénk, a következőket sorba számoznánk 5-8-ig. A nyújtott tagozatban egy-egy év alatt a normál felső tagozat évi anyagának átlag csak 4/5 részét kell elvégezni. A 4. osztály elvégzésekor kell a nevelőtestületnek eldönteni, hogy az adott gyermek a nyújtott felső tagozatba kerül-

jön-e.

Általános iskolákat is megelőzve bevezettük tantárgyként is a számítástechnikát. Ennek jelentőségét, sürgető voltát alig kell magyarázni egy olyan szakma esetében, ahol ilyen szerencsésen találkozunk a társadalmi szükséglet (nagy és egyre növekvő szakember igény) és az egyén lehetőségei, érdeke (helyváltoztatást, fizikai munkát nem igénylő szakma). Időigényes utánajárás és személyes kapcsolatok révén sikerült beszerezni az ehhez szükséges eszközöket és speciális kiegészítőket. (pl. speciális klaviatúrákat, amelyek lehetővé teszik a súlyosan kézsérült gyermekek számára is a számítógép használatát).

Az átszervezés miatt módosult a szintén tantárgyi keretek között tanított gépírás tanterv a diagnózis szerinti homogénebb csoportbeosztás a villanyírógépek használatára való áttérés, az egyénre szabott módszerek még a legsúlyosabb sérültek esetében is jóval optimálisabb fejlődést biztosítanak. Ennek megvalósításához a legmodernebb elektromos és elektronikus írógépek beszerzésére is sorkerült.

Egyre inkább sérüésspecifikussá válik az órarendbe beiktatott korrekciós munka. Folyamatban van a dyslexiás gyermekek auditív délutáni tanulásának bevezetése. Az eddig általunk bevezetett speciális füzeteket tökéletesítjük. Az idegen nyelv tanulása alól beszéd, vagy olvasászavar miatt felmentettek párhuzamos anyanyelvi fejlesztése 3 éve folyik iskolánkban.

A Mexikói út 64. szám alatt működő orthopéd osztályon műtét miatt hosszan tartózkodó tanulók lemaradásának megelőzésére kórházi oktatói státuszt harcolt ki az iskola és a kórház.

Tehetséggondozási céllal kiscsoportos tanulószoba működik a legjobb képességű felső tagozatos növendékek számára. Így a gyengébbekre több ideje jut az osztályban dolgozó nevelőtanárnak.

Igazi újdonságnak számított a Ráby úton 3. éve folyó kísérlet a

halmozottan fogyatékos gyermekek körében. Manipulációs, grafomotoros, önkiszolgálási készségszint emelésére szervezett team munka.

A mozgásnevelők munkájában óriási jelentőségű fejlődés az, hogy olyan adminisztráció bevezetésére került sor, amely rögzíti fényképpel is, videófilmekkel is a felvételi státuszt, nyomon követi a mozgásfejlődést precíz mérésekkel. A mérésektől függ, hogy a következő félévben milyen jellegű gyógytornára van szüksége a gyermeknek; egyéni, kis csoportos, szubaqualis, hydrotherápia, stb. Műtét után lehetővé vált az akár napi 2 óra, egyéni kezelés is.

Az intézményt elhagyó növendékek mostmár szakvéleményt kapnak az aktuális mozgásállapotukról és egyénreszabott, begyakorolt gyakorlatlistát, amellyel szakember segítségével is szinten tartják mozgásállapotukat.

A speciális céljaik megvalósítása érdekében a minisztériumuk által meghirdetett pályázatokra jelentkezett az iskola. Részben a pénzügyi támogatás elnyerése miatt, részben pedig azért, hogy ilyen módon is megismertesse az itt folyó munkát. Pl. a saját gyógyászati segédeszköz műhely kialakítása, az egész napos testnevelés és továbbképző tagozat a végzeteknek témakörben, valamint az iskolakönyvtár fejlesztése érdekében.

Nyertes pályázat volt. Nyaraltatás Létavértesen, lovaglótábor 15 ezer forint.

A Magyar Köztársaság jó tanulója, jó sportolója pályázatot Zsóri Attila nevű tanítványuk nyerte el.

Az igazgató maximálisan támogatja a tantestület szakmai továbbtanulását, továbbképzését, tapasztalatcseréket (Ausztria, Szovjetunió beli, angliai, németországi tanulmányút. Hazai vonatkozásban pl: Sály, OORI, Debrecen - Rehabilitációs Társaság-)

Külföldi szakemberek árasztják el az iskolát (dán, svéd, kanadai,

mexikói, finn, osztrák, stb). A házi szakmai továbbképzések előadói az igazgató által megbízott neves szakemberek.

Ebben a tanévben megindult az angol nyelv- tanfolyam a dolgozók részére is.

"Hogyan tovább?" címmel reprezentatív felmérés készült 15 évre visszamenőleg a nálunk végzett tanulók beilleszkedési körülményeiről.

Nádas Pál igazgató egyben az MMs elnöke a szervezet megalakulása óta. Ez is elősegíti az intézet nyitottságát

"Soha nem volt" programok színesítették gyermekeink életét az utóbbi években. (Start Gála, Sportolj velünk!) lovagló terápia, kerekesszékes kosárlabda, ülő röplabda, asztalitenisz, atlétika, sakk.

Nagyrészt igazgatójuk kapcsolata révén valósult meg a gyerekek változatos nyaralási programja az addigi pusztán verőcei és zánkai üdülések után (LÉTAVÉRTES, FELSŐTÁRKÁNY, BALATOSZÁRSZÓ, SÁLY, NÉMETORSZÁG, AUSZTRIA, FRANCIAORSZÁG, CSEHSZLOVÁKIA).

A legemlékezetesebb élmény a St-Etienne-i Ifjúsági Világbajnokság, amelyen világgraszoló eredményt értek el (5 aranyérem).

Az Úttörőcsapat megszűnésével egyidőben létrejött a működőképes, aktív diákönkormányzat, mely lelkesen, új tartalommal egyre önállóbban dolgozik.

Az utóbbi években a gyerekek társadalomba való beilleszkedése, az intézmény munkájának és tanulói tehetségének megismertetése érdekében különféle műsorkat adtak elő a növendékek 40-50 fős létszámmal, több helyszínen: ART 89, TOT-Székház, Budavári Palota, Vigadó Galéria, Kongresszusi Központ, Rezső téri templom, Petőfi csarnok, Hotel Intecontinentál (Macskássy Izolda festőművész kiállításának megnyitója), Barby-nap.

Ezek a szereplések módot adtak a legnagyobb nyilvánosság előtti megjelenésre (TV, Rádió, Sajtó).

Ezeknek a rendezvényeknek hangulatát, közösségteremtő erejét erősítette az újonnan tervezett egyenblúz, az iskola címerével díszített póló. Nemsokkal előbb született meg az iskola címere és cégjelzéses levélpapírja is.

A tananyaghoz kapcsolódó rendszeres, rendkívül színvonalas múzeumi történelem órák, bábszínház, színház látogatások lebonyolítása a tantestület fizikai erőnlétét, idejét, leleményességét, szervezőképességét veszi igénybe (1990/91-es tanév első félévében 34 látogatás).

Ezt a munkát könnyíti meg a továbbiakban az új speciális hidraulikával, kivehető ülésekkel, tolókocsik rögzíthetőségével készült 30 személyes IKARUS autóbusz.

Végre speciális, állítható íróasztalok, székek állnak rendelkezésükre. A sérülésspecifikus személyiség fejlesztést célozza a nemrég beszerzett tábla-fénymásoló, lehajtható zuhanyzóülőke.

A végzett intézeti nevelt tanulók helyzetén igyekeznek kapcsolattartással - visszajárnak úszni az uszodába, nyaralnak a régi pajtásokkal - és anyagiakkal is javítani.

Jószándéku, gazdag emberek hagyatékából lakásigénylést, az intézeti nevelt majdani szakmájához szükséges eszközök (számítógép) vásárlásával.

Nádas Pál egész igazgatói tevékenységét áthatja a humánus.

Gyönyörű példája ennek az ő ötlete által megszületett törzsgárda szabályzat. A hosszú időt ezen munkahelyen eltöltött pedagógusok munkájának megbecsülése jutott érvényre a meghitt, szeretetteljes törzsgárdajutalom átadása alkalmával. A meghatott pedagógus az intézmény életében először olyan pecsétgyűrűt húzhatott az ujjára amelyre az iskola címere alapítási évszáma és saját neve van bevésve. Ez az ajándék magába foglalja a jutalmazott munkahelyét (hívását és önmagát személyesen

Ilyen minden újra érzékeny, koncepciózus vezető és tantestülete de méginkább a magyar mozgássérült gyermeksereg megérdemelne egy speciális célokat figyelembevevő épületbővítést (emeletráépítést), mely lehetőséget nyújtana a megkezdett reformok folytatására, mely csak így lesz megkísérelhető az ép mozgásuakhoz hasonló esélyegyenlőség biztosítása a társadalmi beilleszkedésben a mozgáskorlátozott gyermekek számára.